

การพัฒนารูปแบบการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามบริบทประชาคมอาเซียน

อภิญญา บุตรจันทร์* สุเมธ งามกนก และ สมพงษ์ ปันหัน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

A DEVELOPMENT OF ADMINISTRATIVE MODEL FOR THE BASIC EDUCATION SCHOOLS IN ASEAN COMMUNITY CONTEXT

Apinya Butchan*, Sumet Ngamkanok and Sompong Panhoon
Faculty of Education, Burapha University, Thailand
E-mail: apinyabut@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) 2 สิงหาคม 2562

วันที่ได้รับบทความฉบับแก้ไข (Revised) 27 มีนาคม 2565

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) 9 มีนาคม 2565

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียน 2) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียน การวิจัยมี 3 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยการวิเคราะห์เนื้อหา 2) การพัฒนารูปแบบการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียน ใช้เทคนิคเดลฟาย โดยผู้เชี่ยวชาญ 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อการวิจัย วิเคราะห์เนื้อหา และแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เพื่อสอบถามความเหมาะสมและความสอดคล้องของรูปแบบ และ 3) การรับรองรูปแบบการพัฒนา รูปแบบการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียน ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 9 ท่าน เพื่อยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการบริหารของสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียน การดำเนินการตาม 3 เสาหลักอาเซียน 1. ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน 2. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 3. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน และมีกระบวนการบริหารโรงเรียน 4 ด้าน คือ 1. การวางแผน ได้แก่ 1.1 การวิเคราะห์สถานการณ์ กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาอาเซียน 1.2 การกำหนดวิสัยทัศน์/กำหนดเป้าหมาย 1.3 การพิจารณากลยุทธ์/กำหนดตัวชี้วัด และ 1.4 กำหนดแผน/แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม 2. การดำเนินการ ได้แก่ 2.1 การจัดตั้งศูนย์อาเซียน 2.2 จัดโครงสร้าง 2.3 การบริหารจัดการการมีส่วนร่วม 2.4 การกำหนดหน้าที่รับผิดชอบ 2.5 พัฒนาบุคลากร 2.6 จัดตั้งเครือข่ายโรงเรียน/

ประเทศอาเซียน 2.7 จัดทำหลักสูตรอาเซียน และ 2.8 จัดกิจกรรมอาเซียน 3. การตรวจสอบ ได้แก่ 3.1 แต่งตั้งคณะกรรมการ 3.2 กำหนดเครื่องมือตรวจสอบ/ประเมิน 3.3 ดำเนินการตรวจสอบ/ประเมิน และ 3.4 สรุปผลดำเนินการตรวจสอบ/ประเมิน 4. การปรับปรุง ได้แก่ 4.1 นำผลตรวจสอบประเมิน/วางแผนปรับปรุง 4.2 แต่งตั้งคณะกรรมการ 4.3 ดำเนินการตรวจสอบ/ปรับปรุง /ประเมินผล และ 4.4 การพัฒนา

2. รูปแบบการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม และความสอดคล้องทุกประเด็น และ 3. รูปแบบการบริหารมีข้อคิดเห็นว่า รูปแบบการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียนมีความเหมาะสม ตรวจสอบโดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 9 ท่าน มีความสอดคล้องทุกประเด็น

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบการบริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประชาคมอาเซียน

Abstract

Objectives for: 1) To create the administrative model for the basic education schools in ASEAN Community Context 2) To Examine the suitability and feasibility of the administrative model for the basic education schools in ASEAN community context. namely, 1) Studying relevant research papers to determine the conceptual framework for research by analyzing the content 2) Creating the administrative model for basic education schools according to the context of the ASEAN community Use Delphi technique by 17 experts, tools used in the research, in-depth interviews for research content analysis and the questionnaire of the estimation of 5 levels of statistics using median and interquartile range to inquire about the suitability and consistency of the model and 3) The certification of the development model of the administrative model for basic education schools in ASEAN community context of the use the interview technique of 9 experts to confirm the suitability of the model. Tools used in the interview research by analyzing the content

The research results were as follows:

1. The administrative model of basic education schools according to the ASEAN community context was the implementation of 3 ASEAN pillars: 1. ASEAN Political and Security Community 2. ASEAN Economic Community 3. ASEAN Social and Cultural Community with the school administrative process consisting of 4 aspects: 1) Planning, including 1.1) Situation analysis establishing an ASEAN education management policy 1.2) Determining vision / set goals 1.3) Considering strategies / defining indicators and 1.4) Formulating plans / plans / projects / activities 2) Implementation 2.1) Establishment of ASEAN Center 2.2) Structure 2.3)

Participation management 2.4) Establishment of responsibility 3) Examination, including 3.1) Appointment of the Board of Directors 3.2) Determination of audit / evaluation tools 3.3) Conducting examination / assessment and 3.4) Summarize the results of the examination / assessment and 4) Improvements 4.1) Applying the results of the assessment / improvement plan 4.2) Appointing the board 4.3) Conducting Inspection / improvement / evaluation and 4.4) Development

2. The administrative model of basic education schools according to the ASEAN community context which the researcher developed was appropriate and consistent in all issues.

3. The administrative model of basic education schools according to the ASEAN community context examined by a group of 9 experts who commented that the administrative model of basic education Schools in the context of the ASEAN community were appropriate for all issues.

Keywords: A Development of Administrative Model, The Basic Education Schools, ASEAN Community Context

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางพัฒนาประเทศ จัดทำกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน มุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” และการปรับโครงสร้างของประเทศไทย สู่ประเทศไทย 4.0 ปฏิรูปประเทศเป็นรูปธรรมในช่วง 5 ปีแรก (พ.ศ. 2560-2564) มี 5 ยุทธศาสตร์ชาติ ได้แก่ 1. ภาพรวมการพัฒนา 2. การประเมินสภาพแวดล้อมการพัฒนา 3. วัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนา 4. ยุทธศาสตร์การพัฒนา และ 5. เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศ ปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง

ปัจจุบันความสามารถในด้านการศึกษาของประเทศไทย ถูกสะท้อนจากสภาเศรษฐกิจโลก ในระดับประถมศึกษา ระดับการศึกษาขั้นสูง และสถาบันการจัดการนานาชาติ เมื่อปี พ.ศ. 2560 อยู่อันดับที่ 56 และปี พ.ศ. 2561 อันดับ 54 ของโลก และในอาเซียนอยู่อันดับที่ 3 การจัดอันดับยึดหลัก 4 ปัจจัย ได้แก่ 1. ผลประกอบการทางเศรษฐกิจ 2. ประสิทธิภาพภาครัฐ 3. ประสิทธิภาพภาคธุรกิจ และ 4. โครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ 4.1 สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน 4.2 ด้านเทคโนโลยี 4.3 ด้านวิทยาศาสตร์ และ 4.4 ด้านการศึกษา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้รับผิดชอบในการกำหนดเป้าหมายของโครงสร้างพื้นฐานนี้ ให้ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพและอย่างเท่าเทียมกัน และเรียนรู้ตลอดชีวิต มี 7 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ร้อยละของนักเรียนระดับชั้น

มัธยมศึกษาต่อประชากรในวัยเรียน 2) ผลการทดสอบ PISA 3) การศึกษาระดับอุดมศึกษาแข่งขันทางเศรษฐกิจได้ 4) ทักษะทางภาษาแข่งขันได้ 5) ระบบการศึกษาความสามารถแข่งขันทางเศรษฐกิจได้ 6) การให้ความสำคัญด้านวิทยาศาสตร์ในสถานศึกษา และ 7) ประชากรรู้หนังสือเพิ่มขึ้น และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายการดำเนินการจัดการศึกษา มีเป้าหมาย คือ ดี เก่ง มีความสุข และสามารถแข่งขันในเวทีประชาคมอาเซียนและโลก การดำเนินงานตาม 3 เสาหลักอาเซียน ได้แก่ 1) เสาหลักประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (APSC) 2) เสาหลักประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และ 3) เสาหลักประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC) และสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการบริหารงานคุณภาพ ตามแนวทางของ วงจรเดลมิ่ง (PDCA) มี 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) การดำเนินการ (Do) การตรวจสอบ (Check) และปรับปรุงพัฒนา (Act) ให้ดียิ่งขึ้น

จากสภาพปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งแบ่งแยกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนที่ 2 กลุ่มครูผู้ปฏิบัติการสอนพร้อมทั้งบุคลากรทางการศึกษา และส่วนที่ 3 การบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา พบว่า 1) กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า 1.1) ไม่มีการเตรียมการ ที่จะก้าวหน้าเท่าที่ควร 1.2) ขาดการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน และ 1.3) ผู้บริหารขาดความเข้าใจ ในการใช้งบประมาณที่จัดสรรมายังสถานศึกษา 2) กลุ่มครูผู้ปฏิบัติการสอนและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า 2.1) ขาดความตระหนักการดำเนินงานอาเซียน 2.2) งบประมาณไม่เพียงพอในการดำเนินงาน สถานศึกษาต้องใช้งบดำเนินการเองไม่มีงบประมาณมาสนับสนุน 2.3) ครูและบุคลากรทางการศึกษาจะต้องรับผิดชอบงานอาเซียนทั้ง ๆ ที่ยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจ 2.4) ขาดทักษะทางภาษาอังกฤษ 2.5) ขาดห้องปฏิบัติการอาเซียน 2.6) ขาดแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียน และ 2.7) การบริหารจัดการในชั้นเรียนตามบริบทประชาคมอาเซียนมีประสิทธิภาพน้อย 3) ปัญหาด้านการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา 3.1) การขาดความชัดเจน ในการบริหารและการดำเนินงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา มีรูปแบบการดำเนินงานตามลำดับขั้นตอน มีการมอบหมายงานของผู้บริหาร ครูผู้ปฏิบัติ และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งยังขาดความชัดเจน ได้แก่ (1) ขาดความรู้ (2) ขาดความเข้าใจ (3) ขาดความตั้งใจ ในการปฏิบัติงาน (4) การขาดงบประมาณ (5) ผู้รับผิดชอบขาดความชำนาญ (6) ขาดความร่วมมือด้านอาเซียน (7) ขาดการเรียนรู้ทางภาษา โดยเฉพาะภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร คือ ภาษาอังกฤษ 3.2) สำหรับเด็กนักเรียน ขาดความสนใจและความตั้งใจ และ 3.3) สถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ขาดการวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) คือ ขาดการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคก่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียน

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียน ยึดการดำเนินการวิจัย ตาม 3 เสาหลักอาเซียน และการบริหารงานคุณภาพตาม วงจรเดลมิ่ง หรือ PDCA ผลจากการวิจัยครั้งนี้ นำไปเป็นแนวทางการจัดทำนโยบายการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียนได้ในระดับหนึ่ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามบริบทประชาคมอาเซียน
2. เพื่อศึกษากระบวนการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยเทคนิคเดลฟาย ตามบริบทประชาคมอาเซียน
3. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัย การพัฒนารูปแบบการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียน แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบ และเทคนิคเดลฟาย (Model and Delphi Technique)

1. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ในพื้นที่จังหวัดในภาคตะวันออก จังหวัดนครราชสีมา และกรุงเทพมหานคร จำนวน 26 คน ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ดังนี้

1.1 ขอบเขตผู้ให้ข้อมูลหลัก มี 2 กลุ่ม คือ

1.1.1 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนารูปแบบ เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียน จำนวน 17 คน โดยกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้

1) **ผู้บริหารการศึกษา** นักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญ และชำนาญการด้านประชาคมอาเซียน จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 8 คน ซึ่งประกอบด้วย

1.1) นักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญและชำนาญการด้านประชาคมอาเซียน จำนวน 1 คน

1.2) ผู้บริหารระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1 คน

1.3) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีประสบการณ์ในตำแหน่งไม่น้อยกว่า 1 ปี จำนวน 3 คน

1.4) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ชำนาญการพิเศษขึ้นไปและมีประสบการณ์ในตำแหน่งไม่น้อยกว่า 3 ปี หรือที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียน จำนวน 3 คน

2) **ผู้บริหารสถานศึกษา** และคณะครูจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มี 9 คน ได้แก่

2.1) ผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา วิทยฐานะตั้งแต่ผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการพิเศษขึ้นไปมีประสบการณ์ในตำแหน่ง ไม่น้อยกว่า 1 ปีหรือ จำนวน 3 คน

2.2) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา วิทยฐานะตั้งแต่ชำนาญการพิเศษขึ้นไปมีประสบการณ์ในตำแหน่งไม่น้อยกว่า 3 ปี หรือที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียน จำนวน 3 คน

2.3) คณะครู และบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา วิทยฐานะตั้งแต่ชำนาญการพิเศษมีประสบการณ์ในตำแหน่งไม่น้อยกว่า 3 ปี ขึ้นไป จำนวน 3 คน

การได้มาซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง 17 คนในขั้นตอนนี้ ได้จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน นั้น มีความคลาดเคลื่อนของความคิดเห็นน้อยที่สุดคงที่ (Macmillan, 1971)

1.1.2 **กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบ** เพื่อการตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียน คณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ที่ดำเนินการบริหารเกี่ยวกับอาเซียน จำนวน 9 คน

การได้มาซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 คนในขั้นตอนนี้ ได้มาจากการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กำหนด เป็นการคัดเลือกอย่างเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

1.2 วิธีการเลือก

1.2.1 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนารูปแบบ การได้มาซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง จำนวน 17 คน ในขั้นตอนนี้ ได้จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง จำนวน 17 คน นั้น มีค่าความคลาดเคลื่อนของความคิดเห็นน้อยที่สุดคงที่ (Macmillan,1971)

1.2.2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบ การได้มาซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 คนในขั้นตอนนี้ ได้มาจากการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กำหนด เป็นการคัดเลือกอย่างเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหา แบ่งแยกออก 2 ส่วน ดังนี้

2.1 การบริหาร โดยยึดเนื้อหาตาม 3 เสาหลักอาเซียน ซึ่งประกอบด้วย

2.1.1 ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community–APSC) มีวัตถุประสงค์ 1) การมีกฎเกณฑ์ค่านิยม การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและมีความมั่นคง 2) มีระบบแก้ไขความขัดแย้งระหว่างกัน และส่งเสริมความสงบสุข 3) ร่วมมือรับภัยคุกคาม รูปแบบเดิมและแบบใหม่ ร่วมกันรักษาความมั่นคง 4) การมีพลวัตและปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอก และ 5) ส่งเสริมความร่วมมือทางทะเล

2.1.2 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community–AEC) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ 1) การรวมตัวทางเศรษฐกิจและเป็นตลาดฐานการผลิตเดียว 2) อำนวยความสะดวกและการไหลเวียนอย่างเสรีของสินค้า ในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน 3) การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค 4) การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก และ 5) ส่งเสริมความร่วมมือในนโยบายการเงินและเศรษฐกิจมหภาค

2.1.3 ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community–ASCC) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ 1) ประชาชนในประเทศอาเซียนอยู่ร่วมกันภายใต้แนวคิดสังคมที่เอื้ออาทร 2) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และสวัสดิการทางสังคมที่ดี 3) มีความมั่นคงทางสังคมลดช่องว่างทางการพัฒนา 4) สิทธิและความยุติธรรม และ 5) ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม และ

2.2 กระบวนการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียน โดยยึด ตาม PDCA หรือที่เรียกว่า “วงจรมิง” (Deming Cycle) หรือ วงจรชูฮาร์ต (Shewhart Cycle) คือ วงจรการควบคุมคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย

2.2.1 การวางแผน (Plan) มีกระบวนการดำเนินงาน คือ 1) การวิเคราะห์สถานการณ์ 2) การกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาอาเซียน 3) การกำหนดวิสัยทัศน์/กำหนดเป้าหมาย 4) การพิจารณากลยุทธ์/กำหนดตัวชี้วัด 5) กำหนดแผน/แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม

2.2.2 การดำเนินการ (Do) มีกระบวนการดำเนินงาน คือ 1) การวิเคราะห์สถานการณ์ โดยการจัดตั้งศูนย์อาเซียน/จัดโครงสร้างตาม 2) การกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาอาเซียนการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม 3) การกำหนดวิสัยทัศน์/กำหนดเป้าหมาย โดยการพัฒนาบุคลากร/การกำหนดหน้าที่รับผิดชอบ และ 4) การพิจารณากลยุทธ์/กำหนดตัวชี้วัด โดยการจัดตั้งเครือข่ายโรงเรียน/ประเทศอาเซียน และ 5) การกำหนดแผน/แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม โดยการจัดทำหลักสูตรอาเซียน และจัดกิจกรรมอาเซียนตาม

2.2.3 การตรวจสอบ (Check) ได้แก่ 1) การแต่งตั้งคณะกรรมการ 2) การกำหนดเครื่องมือตรวจสอบ/ประเมิน 3) การดำเนินการตรวจสอบ/ประเมิน 4) การสรุปผลดำเนินการตรวจสอบ/ประเมิน

2.2.4 การปรับปรุง (Act) 1) การนำผลตรวจสอบประเมิน/วางแผน ปรับปรุงตาม 2) แต่งตั้งคณะกรรมการ 3) การดำเนินการตรวจสอบ/ปรับปรุง/ประเมินผล และ 4) การพัฒนา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาถึงผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนารูปแบบ จำนวน 17 คน และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบ จำนวน 9 คน เพื่อขอความอนุเคราะห์ขอสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นตามกระบวนการที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ขอนัดหมายผู้เชี่ยวชาญล่วงหน้า เมื่อสัมภาษณ์เรียบร้อยแล้วนำบทสัมภาษณ์มารวบรวมอย่างเป็นระบบเพื่อสะดวกต่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 17 ท่าน นัดพบสถานที่ทำงานของผู้เชี่ยวชาญ ในเวลาราชการ (เวลา 08.30 – 16.30 น.) ทุกคนและทุกรอบการสัมภาษณ์ของแต่ละรอบ ระยะเวลาดำเนินการการสัมภาษณ์รอบแรกกับกลุ่มกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนารูปแบบ เมื่อ วันที่ 1- 29 ธันวาคม 2559 สัมภาษณ์รอบที่ 2 เมื่อ วันที่ 1-25 กุมภาพันธ์ 2560 และการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบ จำนวน 9 คน เมื่อวันที่ 10-28 มีนาคม 2560 ซึ่งกระบวนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสัมภาษณ์เอง คิดเป็นร้อยละ 95 ซึ่งพื้นที่ในการสัมภาษณ์ เป็นสถานที่ทำงานของผู้เชี่ยวชาญ และพื้นที่นัดพบในเวลานอกราชการ คิดเป็นร้อยละ 5

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบ

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบ เพื่อการตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียน คณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ที่ดำเนินการบริหารเกี่ยวกับอาเซียน จำนวน 9 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เนื้อหาและผลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาใช้สร้างแบบสอบถามรูปแบบการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียนต่อไป

แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียน ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 ท่าน (เทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1) วิเคราะห์เนื้อหา สร้างแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิคเดลฟาย รอบที่ 2 กำหนดค่าระดับคะแนนช่วงความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

นำแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียนที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ด้วยการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามปฏิบัติการ (index of item objective congruence: IOC) โดยใช้เกณฑ์พิจารณาคัดเลือกข้อความที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยกำหนดให้คะแนนคือ +1 ข่าพเจ้าแน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับนิยามในประเด็นของเนื้อหา 0 ข่าพเจ้าไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับนิยามในประเด็นของเนื้อหา และ -1 ข่าพเจ้าแน่ใจว่าข้อความนั้นไม่สอดคล้องกับนิยามในประเด็นของเนื้อหา การพิจารณาค่า IOC พบว่า ข้อคำถามมีค่า 1.00 ซึ่งสามารถตัดสินได้ว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องเหมาะสมกับนิยามในประเด็นของเนื้อหา หลังจากนั้นแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นนำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลนำแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าไปเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ 17 คน (กลุ่มเดิม) โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยอินเตอร์ควอไทล์ (Interquartile Range)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 มาหาค่ามัธยฐาน เพื่อสรุปเป็นระดับความเหมาะสมแต่ละประเด็น และนำค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ มาพิจารณาระดับความสอดคล้องแต่ละประเด็น ถ้าค่าสถิติของแบบสอบถามในแต่ละข้ออยู่ในเกณฑ์กำหนดจึงจะถือว่าสอดคล้องกัน ถ้าค่าสถิติค่าใดค่าหนึ่งอยู่นอกเหนือเกณฑ์ที่กำหนดจะถือว่าไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกัน ในการกำหนดค่าระดับคะแนนตามเกณฑ์ เป็น 5 ระดับ มีการแปลความหมายของค่ามัธยฐาน

4.50–5.00	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีความคิดเห็นมากที่สุด
3.50- 4.49	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีความคิดเห็นมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีความคิดเห็นปานกลาง
1.50- 2.49	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีความคิดเห็นน้อย
1.00– 1.49	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีความคิดเห็นน้อยที่สุด

ค่ามัธยฐาน หมายถึง เกณฑ์การพิจารณาค่ามัธยฐาน (Median) มีค่าตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไปจึงจะถือว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยว่าประเด็นในแต่ละด้านมีความเหมาะสม สำหรับความหมายค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ มีการแปลความหมาย คือ

0.00 – 1.00	หมายถึง	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกันสูง
1.01 – 1.50	หมายถึง	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกันปานกลาง
1.51 ขึ้นไป	หมายถึง	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกันต่ำ

ขั้นตอนที่ 3 การรับรองรูปแบบการพัฒนารูปแบบการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียน โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์

การรับรองรูปแบบ การพัฒนารูปแบบการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียน โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ มีรายละเอียด ดังนี้

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. **คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ** รับรองรูปแบบ จากผู้เชี่ยวชาญการบริการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียน จำนวน 9 คน คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เป็นการคัดเลือกอย่างเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

2. **นำแบบสัมภาษณ์รับรองรูปแบบ** ตามกระบวนการวิจัยตามเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) รอบที่ 1 - 2 ยืนยันรูปแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

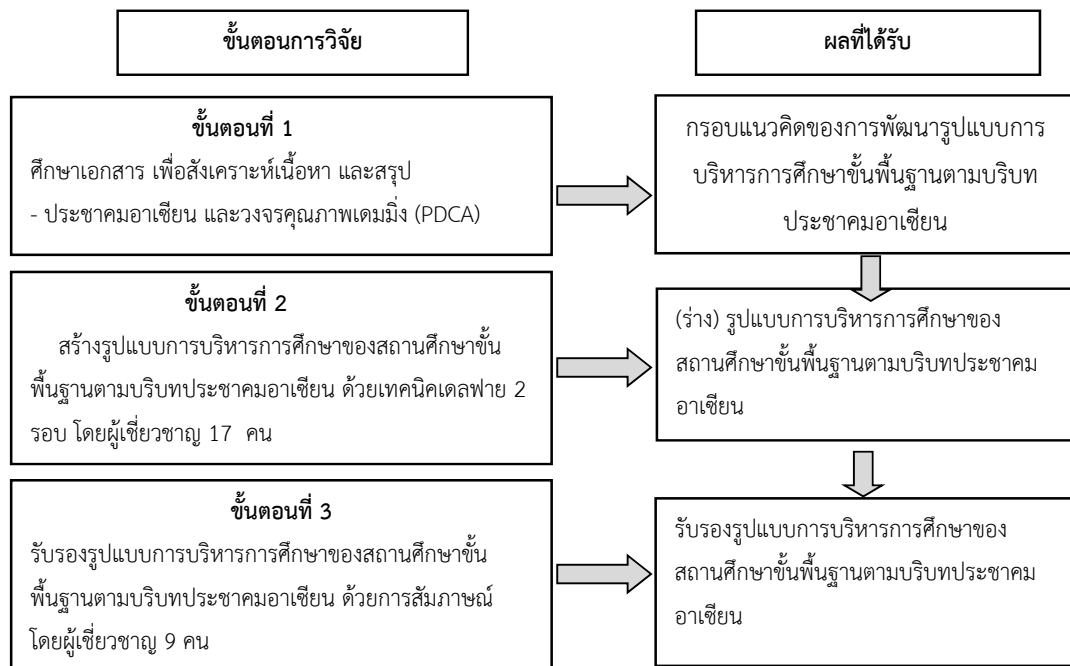
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์ สร้างจาก

1. แนวคำถามการสัมภาษณ์ได้จากการสัมภาษณ์ และสอบถาม โดยใช้เทคนิคเดลฟายในรอบที่ 1 และ 2
2. นำแบบสัมภาษณ์รูปแบบที่ได้ ปรีกษาอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
3. ผู้วิจัยนำแบบการสัมภาษณ์รูปแบบการพัฒนารูปแบบการบริหารของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียน สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 9 คน ยืนยันรูปแบบการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียน และ
4. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมและสรุปข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์การรับรองรูปแบบ ดังกล่าว ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียน โดย

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยสามารถสรุปแสดงขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการวิจัย การพัฒนารูปแบบการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียน

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการสร้างรูปแบบการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียน โดยใช้เทคนิคเดลฟาย

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการสร้างรูปแบบการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียน โดยใช้เทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1 จากผู้เชี่ยวชาญ 17 คน คือ

1.1 การวางแผน (Plan) มี 9 ประเด็น คือ

1.1.1 ประชุมฝ่ายบริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรในโรงเรียน เพื่อรับทราบแนวทางการปฏิบัติสู่ประชาคมอาเซียน

1.1.2 ประชุมผู้บริหาร คณะครูและบุคลากรของโรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญ ศึกษานิเทศก์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมกันกำหนดแนวทางการจัดทำหลักสูตรโรงเรียน และหลักสูตรอาเซียนศึกษา

1.1.3 วิเคราะห์สถานการณ์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการบริหารโรงเรียน เพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาผู้เรียนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

1.1.4 กำหนดนโยบายของโรงเรียน ให้สอดคล้องกับข้อตกลงของประชาคมอาเซียนใน 3 เสาหลัก

1.1.5 กำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และวางกลยุทธ์ของโรงเรียน เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมอาเซียนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเคียงคู่กับประชาคมอาเซียน

1.1.6 กำหนดเอกลักษณ์ของโรงเรียนเกี่ยวกับ IT (Information Technology) เพื่อพัฒนานักเรียนสู่ประชาคมอาเซียน

1.1.7 ปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย มาตรฐานการศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษาและระดับชั้นมัธยมศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สามารถแข่งขันในเวทีระดับอาเซียนและระดับโลกได้

1.1.8 จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ และแผนปฏิบัติการของโรงเรียน ให้สอดคล้องกับทิศทางของประชาคมอาเซียน และ

1.1.9 กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมของโรงเรียน ให้สอดคล้องกับประชาคมอาเซียน เช่น การจัดการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ การส่งเสริมทุนอาเซียน และเครือข่ายการศึกษา การส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างกัน และการขับเคลื่อนการศึกษาในประเทศไทย เป็นต้น

1.2 การปฏิบัติตามแผน (Do) มี 24 ประเด็น คือ

1.2.1 จัดตั้งศูนย์อาเซียนศึกษา/ห้องอาเซียนศึกษาในโรงเรียน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียน ครู ผู้ปกครอง โรงเรียนอื่น และชุมชน

1.2.2 จัดโครงสร้างการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ทั้ง 4 กลุ่มงาน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

1.2.3 โรงเรียน มีการบริหารที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้เข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมทำงาน โดยอาศัยความร่วมมือจาก หน่วยงานต้นสังกัด กลุ่มเครือข่าย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นๆ เช่น ป่าไม้จังหวัด ประมงจังหวัด โรงพยาบาล อุทยานแห่งชาติ เป็นต้น

1.2.4 การกำหนดบทบาท หน้าที่ที่รับผิดชอบให้ผู้เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรมอาเซียนอย่างชัดเจน พร้อมมีคู่มือแนวทางการดำเนินงาน

1.2.5 พัฒนาครูและบุคลากรของโรงเรียนให้มีความรู้ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน

1.2.6 ดำเนินการจัดตั้งเครือข่ายโรงเรียน/ประเทศอาเซียน เพื่อเป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาในการจัดการศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

1.2.7 จัดทำหลักสูตรอาเซียนศึกษาให้มีความสอดคล้องกับหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเน้นการพัฒนาศักยภาพตามความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2.8 นำสาระการเมืองและความมั่นคงอาเซียน เศรษฐกิจอาเซียน สังคมและวัฒนธรรมอาเซียน บูรณาการในแต่ละสาระการเรียนรู้ 8 สาระการเรียนรู้และรายวิชาเพิ่มเติมของโรงเรียนที่กำหนด

1.2.9 จัดทำสาระเพิ่มเติม “อาเซียนศึกษา” ในแต่ละช่วงชั้น โดยกำหนด “ผลการเรียนรู้” ให้ครอบคลุม 3 เสาหลักของประชาคมอาเซียน

1.2.10 โรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรให้มีการเรียนรู้สาระการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (Independent Study : IS)

1.2.11 กำหนดสาระการเรียนรู้ในเรื่องของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน โดยกำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับ กฎเกณฑ์ค่านิยมการอยู่ร่วมกัน การแก้ไขความขัดแย้งระหว่างกัน ความร่วมมือรับภัยคุกคามต่างๆ การปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอก และความร่วมมือทางทะเลของประเทศในกลุ่มอาเซียน โดยบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

1.2.12 กำหนดสาระการเรียนรู้ในเรื่องของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยกำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับการรวมตัวทางเศรษฐกิจ การติดต่อค้าขายระหว่างกัน การแข่งขันทางเศรษฐกิจ การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก และนโยบายการเงินและเศรษฐกิจมหภาค โดยบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

1.2.13 กำหนดสาระการเรียนรู้ในเรื่องของประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน โดยกำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับ การอยู่ร่วมกันภายใต้แนวคิดสังคมที่เอื้ออาทร การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การลดช่องว่างทางการพัฒนาประเทศในกลุ่มอาเซียน สิทธิและความยุติธรรม และความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมความร่วมมือเกี่ยวกับนโยบายการเงินและเศรษฐกิจโดยบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

1.2.14 โรงเรียนส่งเสริมความเสมอภาคของนักเรียนในโรงเรียนทั้งนักเรียนไทยและนักเรียนต่างชาติ

1.2.15 จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถในสาขาวิชาชีพที่สำคัญต่างๆ เพื่อตอบรับความต้องการของตลาดแรงงาน

1.2.16 ส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในศตวรรษที่ 21 และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาชาติ

1.2.17 ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนตามที่หลักสูตรโรงเรียนกำหนด

1.2.18 ส่งเสริมทักษะการแสวงหาความรู้ โดยการค้นคว้าหาความรู้จากเทคโนโลยีให้กับครู บุคลากร เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองให้ก้าวเท่าทันสู่ประชาคมอาเซียน

1.2.19 จัดกิจกรรมที่สะท้อนลักษณะที่บ่งบอกถึงความเป็นสมาชิกของอาเซียน เช่น การจัดงานวันอาเซียน English Camp ค่ายอาเซียนศึกษา และการประกวดสุนทรพจน์ เป็นต้น

1.2.20 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรด้านเทคโนโลยีให้แก่ักเรียนแต่ละระดับชั้น เช่น การค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับอาเซียนจากอินเทอร์เน็ต โดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์ในการสืบค้น

1.2.21 มีการจัดห้องปฏิบัติการต่างๆ เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการคณิตศาสตร์ เป็นต้น

1.2.22 ส่งนักเรียนเข้าร่วมการแข่งขันทักษะทางวิชาการเพื่อพัฒนาศักยภาพสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนรู้ เรื่องอาเซียน เพิ่มมากขึ้น มีความเป็นมาอย่างไร มีเรื่องที่เกี่ยวข้องใดบ้าง และประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากอาเซียนสิ่งใดบ้าง

1.2.23 ส่งเสริมสนับสนุน นำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของโรงเรียน ซึ่งเป็นเสาหลักที่สามของอาเซียน คือ เสาสังคมและวัฒนธรรม

1.2.24 จัดกิจกรรม MOU แลกเปลี่ยน นักเรียนและแลกเปลี่ยนครูผู้สอน ระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียน

1.3 การตรวจสอบ (Check) มี 4 ประเด็น คือ

1.3.1 แต่งตั้งคณะกรรมการการตรวจสอบและการประเมินการดำเนินโครงการ/กิจกรรมของโรงเรียน

1.3.2 จัดทำเครื่องมือตรวจสอบ/ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมโดยมีการระบุตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินอย่างชัดเจน

1.3.3 มีการตรวจสอบและประเมินทุกขั้นตอนของแผนงาน /โครงการ/กิจกรรม อย่างต่อเนื่องเป็นระบบ ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินงาน และ

1.3.4 จัดทำรายงานผลการดำเนินงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ

1.4 การปรับปรุง (Act) มี 4 ประเด็น คือ

1.4.1 แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาผลการตรวจสอบและการประเมิน เพื่อวิเคราะห์จุดเด่น จุดควรพัฒนา

1.4.2 นำผลการประเมินมาวิเคราะห์จุดเด่น จุดควรพัฒนา โดยดูจากพัฒนาการของนักเรียน รวมถึงผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางแก้ไขปรับปรุงในปีการศึกษาต่อไป

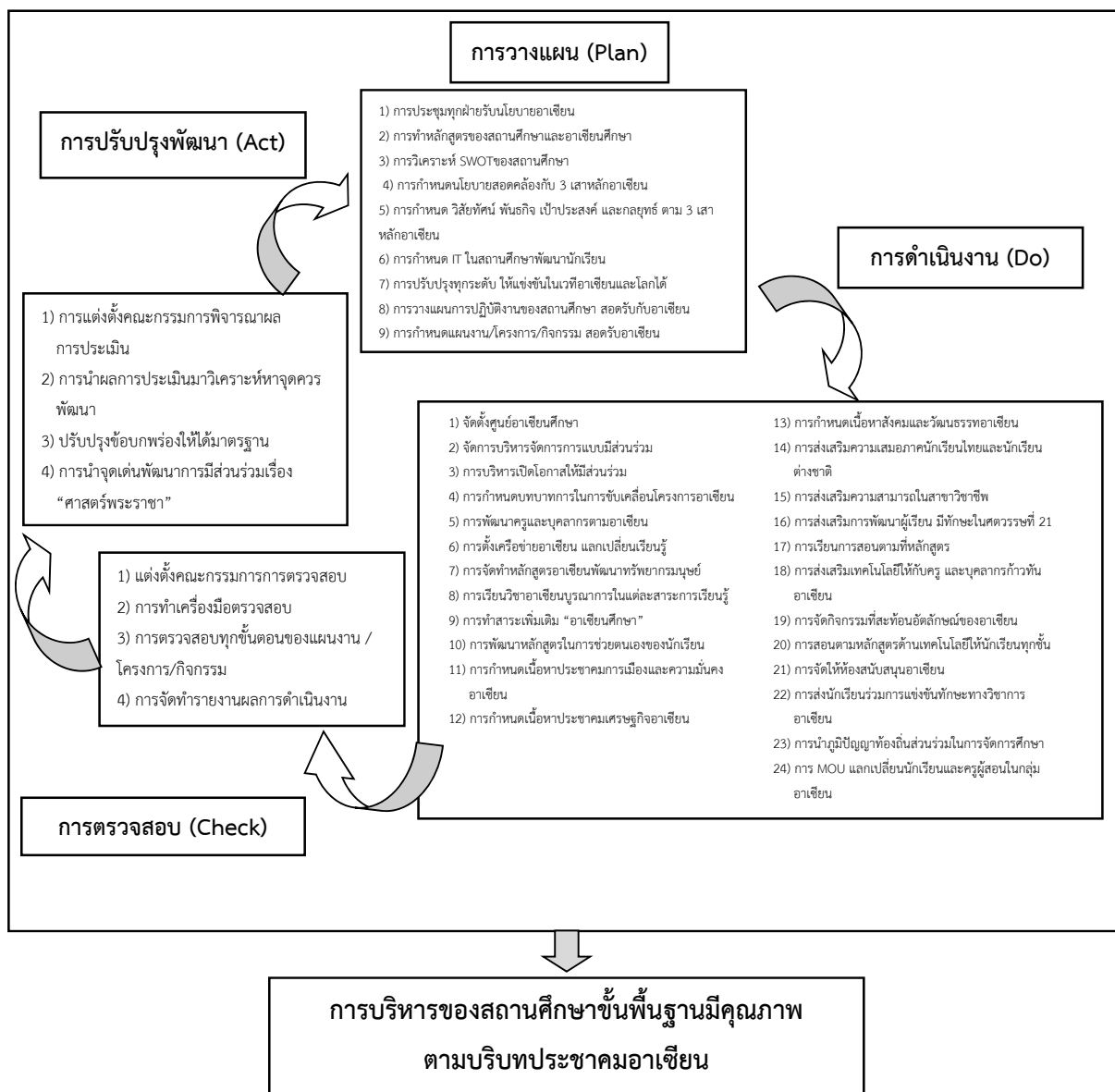
1.4.3 นำข้อบกพร่องที่พบ มาปรับปรุงให้ได้มาตรฐาน โดย มีการวางแผนในการดำเนินการแก้ไข หาสาเหตุ การย้านโยบาย การปรับปรุงวิธีการทำงาน ประชุมเกี่ยวกับกระบวนการทำงานทั้งระบบ แล้วนำไปปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และ

1.4.4 นำจุดเด่นที่พบ มาพัฒนาส่งเสริมและพัฒนาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เช่น ในเรื่อง “ศาสตร์พระราชา” เป็นวิธีการแห่งศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่ทุกประเทศให้ความสำคัญ

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียน ขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียน โดยใช้เทคนิคเดลฟาย รอบที่ 2

การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 เป็นการวิเคราะห์คำตอบของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยอินเตอร์ควอไทล์ (Interquartile Range) ในแต่ละประเด็นของการสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียน ขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่ารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามบริบทประชาคมอาเซียนตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เทคนิคเดลฟาย ในรอบที่ 2 ทุกประเด็นมีค่า มัธยฐาน ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าพิสัยอินเตอร์ควอไทล์ ตั้งแต่ 1.50 ลงมา แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเหมาะสมและสอดคล้อง นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในเรื่องของการบริหารโรงเรียน ขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียน คือ ควรมีการพานักเรียนไปสัมผัสกับประเทศเพื่อนบ้าน หรือประเทศในกลุ่มอาเซียน ในรูปแบบการส่งตัวแทนไปทัศนศึกษาเพื่อให้นักเรียนได้สัมผัสประสบการณ์ตรงอาเซียน ในรูปแบบการส่งตัวแทนไปทัศนศึกษา เพื่อให้นักเรียนได้สัมผัสประสบการณ์ตรง

ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารโรงเรียน ขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียน โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 9 ท่าน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในการบริหารโรงเรียนเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ดังนี้

ภาพที่ 3 รูปแบบการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคม ของการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคม

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยใน 4 ด้าน

1. ผลการวิจัยการพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียนด้านการวางแผน (Plan) ผลการวิจัย พบว่า มีความเหมาะสมในทุกประเด็น ซึ่งมี จำนวน 9 ข้อ เนื่องมาจากโรงเรียนมีการประชุมผู้บริหาร คณะครู และบุคลากรของโรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญ ศึกษานิเทศก์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมกันกำหนดแนวทางการจัดทำหลักสูตรโรงเรียน และหลักสูตรอาเซียนศึกษา มีการวิเคราะห์

สถานการณ์ จุดแข็ง จุดอ่อนโอกาส และอุปสรรคของการบริหารโรงเรียนศึกษา การพัฒนาผู้เรียนตามบริบทประชาคมอาเซียนมีนโยบายสอดคล้องกับ 3 เสาหลักอาเซียนมีการกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และวางกลยุทธ์ของโรงเรียน เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมอาเซียน โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเคียงคู่กับประชาคมอาเซียนมีการปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย มาตรฐานการศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สามารถแข่งขันในเวทีระดับอาเซียนและระดับโลกได้ มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ และ แผนปฏิบัติการของโรงเรียน ให้สอดคล้องกับทิศทางของประชาคมอาเซียน และกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมของโรงเรียน ให้สอดคล้องกับประชาคมอาเซียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยยนต์ เสรีรุ่งฤทธิ์ (2556) มีการปฏิบัติการบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนอยู่ในระดับปฏิบัติปานกลาง ภารดี อนันต์นาวิ (2560) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนมี 2 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะของสถานศึกษา ประกอบด้วย ทิศทางของสถานศึกษา หลักสูตร โครงสร้าง บุคลากร งบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เครือข่าย และกระบวนการดำเนินงาน ประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินการ การตรวจสอบ การปรับปรุง รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ Austin and Reynolds (1990) พบว่า การบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีลักษณะที่แสดงถึงความสำเร็จ Sammonds, Hillman and Mortimore (1995) พบว่า ความสำเร็จหรือความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน ประกอบด้วย ปัจจัยความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ ประกอบด้วย 1) มีความมั่นคงและชัดเจนของวัตถุประสงค์ขององค์การ และบริหารเชิงรุกสร้างทีมงานบริหารของโรงเรียน 2) การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการหลักสูตร การตัดสินใจและการใช้นโยบายต่างๆ ปัจจัย การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน ได้แก่ 1) การมีเอกภาพของเป้าหมายโรงเรียน 2) มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเพื่อความก้าวหน้าของนักเรียน 3) มีความเคารพในสถาบัน

2. ผลการวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียนด้านการปฏิบัติตามแผน (Do) ผลการวิจัย พบว่า มีความเหมาะสมในทุกประเด็น ซึ่งมี จำนวน 24 ข้อ สอดคล้องกับแนวคิดของสัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2549, 118) คือ ประเด็นจัดโครงสร้างการบริหารจัดการการแบบมีส่วนร่วม ทั้ง 4 กลุ่มงาน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถสิทธิ์ สุทธิวาริ (2556) พบว่า รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อรองรับการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน ปณิตา วรรณพิรุณ และปรัชญนันท์ นิลสุข (2556, หน้า 28) พบว่า นวัตกรรมการศึกษาเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 1) นวัตกรรมด้านการเรียนรู้ 2) นวัตกรรมด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และ3) นวัตกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพ อ่องจิตเมธยะประภาส (2554) พบว่า สภาพปัจจุบันและความคาดหวังในการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน

3. ผลการวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียน ด้านการตรวจสอบ (Check) พบว่า มีความเหมาะสมในทุกประเด็น ซึ่งมี จำนวน 4 ข้อ ในขั้นตอนนี้จะทำให้โรงเรียนรู้สภาพการของงานที่เป็นอยู่เปรียบเทียบกับสิ่งที่วางแผนซึ่งประกอบด้วยกระบวนการดังนี้ 1) กำหนดวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ 2) รวบรวมข้อมูล 3) พิจารณาระบบการทำงานเป็นตอนๆ และ4) การ

รายงาน 4. ผลการวิจัย การปรับปรุงพัฒนา (Act) พบว่า มีความเหมาะสมในทุกประเด็น ซึ่งมี จำนวน 4 ข้อ ให้ปฏิบัติตามแก้ไขปัญหาลักษณะที่ค้นพบ คือ 1) ถ้าผลงานเบี่ยงเบนไปจากเป้าหมาย ต้องแก้ไขที่ต้นเหตุ 2) ถ้าพบความผิดปกติใดๆ ให้สอบสวนค้นหาสาเหตุแล้วทำการป้องกัน คือ การย้ายนโยบาย การปรับปรุงระบบหรือวิธีการทำงาน และการประชุมเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน ถือเป็นการสอบทานอีกรอบหนึ่งเพื่อดูประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ 1) เสาหลักที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาขั้นพื้นฐานมากที่สุด คือ เสาหลักประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ดังนั้น โรงเรียนควรมีการนำเนื้อหาในเสาหลักประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน มาระบุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา โดยการจัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดเรียนรู้ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หรือจัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม 2) จากผลการวิจัยพบว่าการจัดการศึกษา ได้เข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมทำงานกับโรงเรียน ถือ เป็นปัจจัยที่สำคัญ ทุกภาคส่วนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาโรงเรียนเริ่มตั้งแต่ การวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบ และการปรับปรุง ตามวงจรเดมมิง (Deming Cycle)

2. ข้อเสนอแนะประเด็นที่ควรนำไปทำวิจัยในอนาคต

1) ควรนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ โดยจัดทำคู่มือแนวทางการดำเนินการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียนตามบริบทของโรงเรียน 2) ควรมีการวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนตามบริบทประชาคมอาเซียน โดยเน้นที่เสาหลักประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน 3) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาในทศวรรษหน้าผ่านการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเน้นในเรื่องของการศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนสู่การพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และ 4) ควรศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบริบทประชาคมอาเซียนแบบบูรณาการ โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาหรือจำแนกตามประเภทสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). *คู่มือหลักสูตรอาเซียน [ASEAN Curriculum Sourcebook]* (ฉบับแปลเป็นภาษาไทย). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554ก). *ก้าวสู่อาเซียน Towards ASEAN*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554ข). *การเตรียมความพร้อมด้านการศึกษาของไทยเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน*. สืบค้น 28 เมษายน 2565, จาก www.tm.mahidol.ac.th/th/asean/ASEAN14-edu.docx.
- กระทรวงศึกษาธิการ.(2558). *การศึกษา: การสร้างประชาคมอาเซียน 2558*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ ฝ่ายการต่างประเทศ
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (2560-2564)*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2550). *การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.
- ภารดี อนันตนาวิ. (2558). *สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ* (รายงานวิจัย). กรุงเทพฯ: ศูนย์นวัตกรรมการบริหารและผู้นำ.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2551). *วิธีการวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา.
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2558). *PDCA หัวใจสำคัญของการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง*. สืบค้น 26 เมษายน 2565, จาก www.ftpi.or.th. > วารสาร Productivity World > Operations
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *ก้าวสู่อาเซียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน*. สืบค้น 10 พฤศจิกายน 2559, จาก: www.ops.moe.go.th/home/index.php?option=com_content...34.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *การศึกษา: การสร้างประชาคมอาเซียน 2558*. สืบค้น 24 ตุลาคม 2559, จาก <http://php.diw.go.th/idas/images/educationAEC.pdf>
- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2557). *คู่มือหลักสูตรอาเซียน*. สืบค้น 10 พฤศจิกายน 2559, จาก academic.obec.go.th/web/doc/d/1231.
- หทัยรัตน์ ดีประเสริฐ. (2554). *การบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน*. สืบค้น 10 พฤศจิกายน 2559, จาก www.edu.chula.ac.th/ojed/doc/V93/v93d0047.pdf.